

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

≡≡≡ Izpitna pola 1 ≡≡≡

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 28. avgust 2013 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpišujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne. Barvna priloga ima 4 strani.

Prazna stran

Obča

1. Na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 sta s števkama 1 in 2 označeni dve izmed treh plasti notranje zgradbe Zemlje. Na črti k števkama vpišite njuni imeni.

1 _____

2 _____

(2 točki)

2. Opišite eno lastnost, po kateri se plast, ki je na sliki 1 v Prilogi k Izpitni poli 1 označena s številko 2, razlikuje od tiste, ki je označena s številko 1.

_____ (1 točka)

3. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

Notranji preoblikovalni procesi povečujejo višinske razlike v reliefu.

DA

NE

Po zadnji ledeni dobi je nastalo morje Tetis.

DA

NE

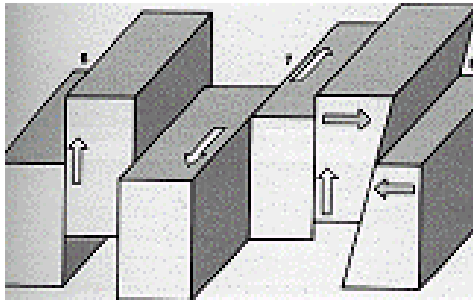
Vulkanizem je najintenzivnejši v osrednjih delih ščitov.

DA

NE

(2 točki)

4. Napišite vrsto gorovja, ki je nastalo s tektonskimi premiki, kakršne prikazuje slika 1.

Slika 1

(Vir: <http://www.s-gms.ms.edus.si/profesor/Sevropa.htm>. Pridobljeno: 4. 6. 2012.)

(1 točka)

5. Na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1 so prikazane značilne oblike površja, ki so nastale v geološki preteklosti. K posamezni geološki dobi pripišite eno ustrezno črko (A, B, C, D) iz legende na sliki 2 v Prilogi k Izpitni poli 1.

kenozoik: _____

paleozoik: _____

predkambrij: _____

(2 točki)

6. Litosferske plošče se stikajo na tri načine. Pri stiku, pri katerem se oceanska plošča približuje kontinentalni, na celini nastanejo nagubana gorovja. Imenujte značilno obliko podmorskega reliefa, ki nastane ob takem stiku, in opišite njen nastanek.

Oblika reliefa: _____

Opis nastanka: _____

(2 točki)

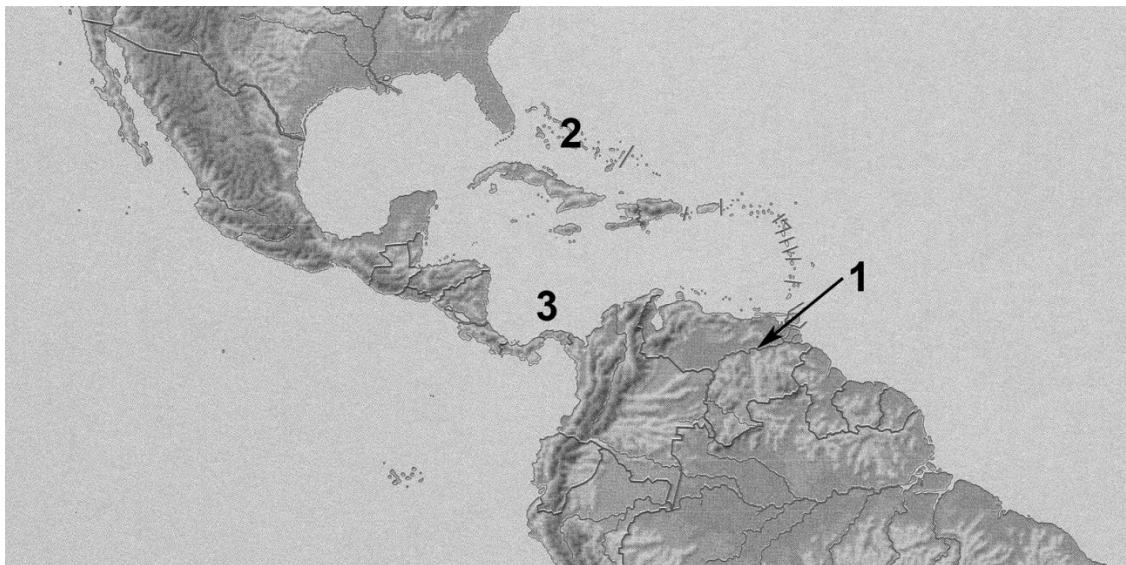
Svet 1

7. V desnem stolpcu obkrožite tisto črko, ki označuje ustrezen opis podatka v levem stolpcu.

69 %	A delež sladke vode v obliki ledu na Zemlji B delež podzemeljske vode na Zemlji
71 % : 29 %	C razmerje med površino svetovnih morij in kopnega D razmerje med slano in sladko vodo

(2 točki)

8. Poimenujte geografske pojme, ki so na sliki 2 označeni s števkami od 1 do 3.

Slika 2

(Vir: Senegačnik, J., 2011: Svet: geografija za 2. letnik gimnazij. Delovni zvezek, priloga. Modrijan. Ljubljana)

1 (reka): _____

2 (otočje): _____

3 (morje): _____

(2 točki)

9. Obkrožite DA, če je trditev pravilna, in NE, če je napačna.

Afriške reke imajo velik hidroenergetski potencial. DA NE

Po večini afriških rek je zaradi brzic ovirana plovba od obale v notranjost celine. DA NE

Reko Kongo uporabljajo predvsem za namakanje. DA NE

Viktorijino jezero je ledeniškega nastanka. DA NE

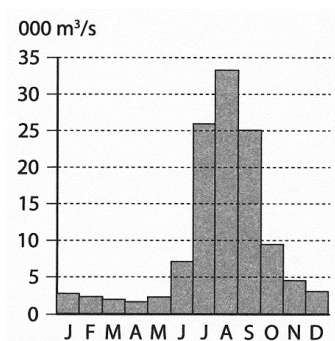
(2 točki)

10. Obkrožite območje, po katerem teče reka s takimi vodnimi značilnostmi, kakršne prikazuje slika 3 in opišite vzrok za višek pretoka.

Jugovzhodna Azija

notranjost Avstralije

Amazonsko nižavje

Slika 3

(Vir: Petek, M., 2012: Geografija na maturi: zbirka nalog za pripravo na maturo, str. 20. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Opis vzroka:

(2 točki)

11. Glede na sliko 3 v Prilogi k Izpitni poli 1 napišite stopnjo slanosti Črnega morja in vzhodnega dela Sredozemskega morja ter opišite vzrok zanjo.

Stopnja slanosti Črnega morja: _____

Opis: _____

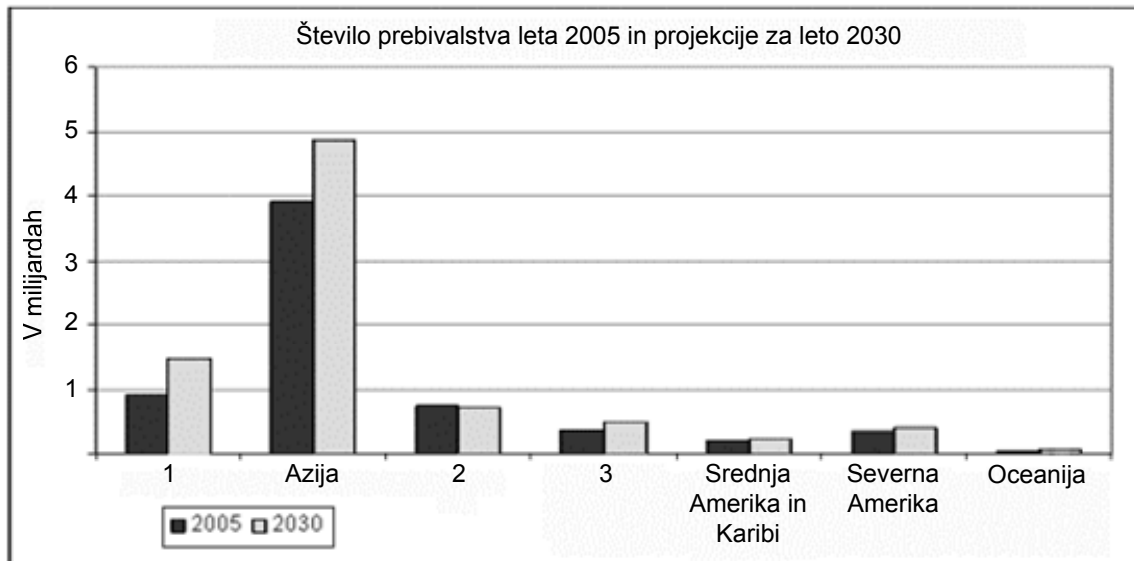
Stopnja slanosti vzhodnega dela Sredozemskega morja: _____

Opis: _____

(2 točki)

Svet 2

12. Slika 4 prikazuje število prebivalstva po celinah leta 2005 in projekcije za leto 2030. S številkami 1, 2 in 3 so označene projekcije za tri izmed njih. K posamezni celini pripišite ustrezno številko stolpca iz slike 4.

Slika 4

(Vir: http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=296. Pridobljeno: 4. 6. 2012.)

Evropa: _____

Južna Amerika: _____

Afrika: _____

(2 točki)

13. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

- A V Latinski Ameriki prevladuje črnsko prebivalstvo.
- B Avstralija je razen Antarktike celina z najnižjo gostoto prebivalstva.
- C Velik del Indijancev v Latinski Ameriki živi v rezervatih.
- D Rast prebivalstva v Afriki se je v zadnjih letih precej zmanjšala.
- E Večina prebivalcev Avstralije je zaposlenih v terciarnih dejavnostih.

(2 točki)

14. Opišite naravnogeografski in družbenogeografski vzrok za visok delež Indijancev v višjih nadmorskih višinah tropskega dela Andov.

Naravnogeografski vzrok: _____

Družbenogeografski vzrok: _____

(2 točki)

15. Slika 4 v Prilogi k Izpitni poli 1 prikazuje odstotek ene izmed rasnih skupin prebivalstva v ZDA. Imenujte to rasno skupino in razložite vzrok za njeno visoko gostoto na jugovzhodu ZDA.

Rasna skupina: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

16. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv zunanjih selitev na rast prebivalstva in na rasno sestavo v Avstraliji.

Pojasnitev za rast prebivalstva: _____

Pojasnitev za rasno sestavo: _____

(2 točki)

Evropa 1

17. Med naštetimi prstmi obkrožite tisto, ki je ni v Evropi, in utemeljite svojo odločitev.

- A tundrske prsti
- B gorske prsti
- C sive sprane prsti
- D rdečkastorumene prsti vročih predelov

Utemeljitev: _____

_____ (2 točki)

18. Imenujte naravno rastlinstvo, ki ga prikazuje slika 5 v Prilogi k Izpitni poli 1. Napišite ime prsti, na kateri uspeva to rastlinstvo, in obkrožite evropsko pokrajino, za katero je značilen ta tip prsti.

Naravno rastlinstvo: _____

Prst: _____

Vlaška nižina

Nemško-Poljsko nižavje

Skandinavski polotok

(3 točke)

19. Opišite vzrok, zakaj v večjem delu Ukrajine in Islandije ni naravnega gozdnega rastlinstva.

Ukrajina: _____

Islandija: _____

_____ (2 točki)

20. Napišite tip prsti, ki je značilen za območja z naravnim rastlinstvom, prikazanim na sliki 6 v Prilogi k Izpitni poli 1, in pojasnite njegovo primernost za kmetijstvo.

Tip prsti: _____

Pojasnitev: _____

_____ (2 točki)

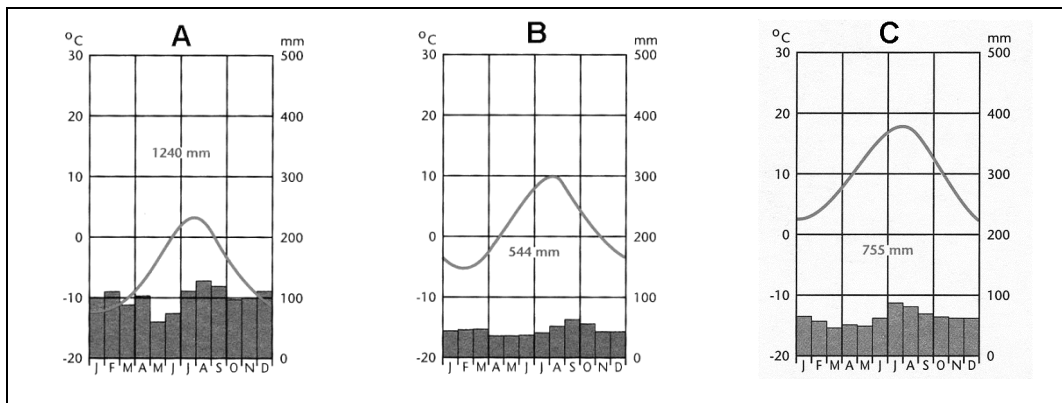
21. V krajšem sestavku razložite trditev.

»Kljub zelo ugodnim naravnim razmeram za rast gozda je v Zahodni Evropi razmeroma malo naravnih gozdov.«

(1 točka)

Evropa 2

22. Napišite tip podnebja, ki prevladuje na Danskem in omogoča dobre možnosti za kmetijstvo. Napišite črko, ki na sliki 5 označuje klimogram z značilnostmi tega podnebja.

Slika 5

(Vir: Senegačnik, J., 2010: Evropa, delovni zvezek za 3. letnik gimnazij, str. 29 in 35. Modrijan. Ljubljana)

Tip podnebja: _____

Črka: _____

(2 točki)

23. Opišite naravnogeografske dejavnike, ki neugodno vplivajo na kmetijstvo v Rusiji in so v legendi na sliki 7 v Prilogi k Izpitni poli 1 označeni s številkami 1, 2 in 3.

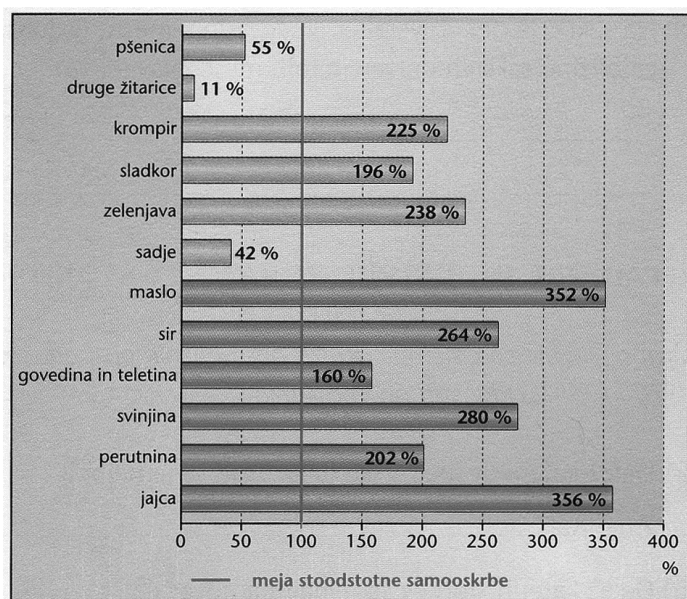
1 _____

2 _____

3 _____

(2 točki)

24. Obkrožite evropsko državo, ki ima tako stopnjo oskrbe s kmetijskimi pridelki, kakršno prikazuje slika 6, in napišite kmetijsko panogo, ki državi v celoti zagotavlja prehransko samooskrbo.

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., 2010: Evropa, delovni zvezek za 3. letnik gimnazij, str. 38. Modrijan. Ljubljana)

Države: Španija Nizozemska Slovenija

Kmetijska panoga: _____
(2 točki)

25. Opišite dva vzroka za slabšo razvitost kmetijstva Madžarske v primerjavi s sosednjo Avstrijo.

Opis vzroka:

1 _____

2 _____

(2 točki)

OBRNITE LIST.

26. Opišite dva cilja skupne kmetijske politike Evropske unije.

1 _____

2 _____

(2 točki)

Prazna stran

Prazna stran